

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Ludomir
Nazwisko: Sakowicz
Miejsce urodzenia: Łódź
Data urodzenia: 05-10-1899
Imię ojca: Zbigniew
Imię matki: Jadwiga
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
<p>Ludomir Sakowicz występuje w raportach „dekadowych” PUBP w Kutnie z 1946 roku kierowanych do WUBP w Łodzi. W raporcie z 24.05.1946 odnotowano, że Ludomir Sakowicz, określony jako adwokat i członek Powiatowego Komitetu PPS w Kutnie, na wiecu w Dobrzelinie 19.05.1946 wygłosił „wrogie” i „antypaństwowe” przemówienie, w którym skrytykował pierwsze pytanie w zaplanowanym na 30 maja referendum („Czy jesteś za zniesieniem senatu?”). W raporcie z 24.07.1946 stwierdzono, że miejscowa PPS jest opanowana przez „element W.N.Rowski” (czyli działacze PPS działającej podczas okupacji pod kryptonimem WRN – Wolność, Równość, Niepodległość) i z tej racji Ludomirem Sakowiczem zajmuje się już Wydz. V WUBP w Łodzi. W raporcie z 4.10.1946 scharakteryzowano PPS w Kutnie jako partię w większości „skupiającą element drobnomieszczański, składający się nawet z byłych endeków zagorzałych i faszystów” i wymieniono kilku „dzisiejszych socjalistów”, w tym Ludomira Sakowicza, którzy „zawsze będą się wleki w ognie wypadków historii ruchu proletariatu w Polsce”. W aktach śledztwa w sprawie „siatki szpiegowskiej” Andrzeja Czaykowskiego zapisano, że Ludomir Sakowicz był zarejestrowany w kartotece PUBP w Kutnie „za rozsiewanie wrogiej propagandy”.</p>	<p>IPN Ld Pf 10/107 (114/X), k. 12, 22, 45, IPN BU 0330/181 (4668/III), t. 5. k. 98.</p>	
<p>Pismo Okręgowej Rady Adwokackiej w Warszawie z 25.01.1949 do prokuratora Sądu Okręgowego w Warszawie z prośbą o przysłanie do wglądu akt dochodzenia prokuratorskiego przeciw Ludomirowi Sakowicza nr XIII Ds. 1750/48 i pismo z 14.02.1949 o przesłaniu tychże akt.</p>	<p>IPN GK 453/1315.</p>	

Ludomir Sakowicz, adwokat zamieszkały w Kutnie, od 7.09.1951 został objęty śledztwem Departamentu Śledczego MBP pod zarzutem „działalności antypaństwowej”. Aresztowany 6.09.1951 w Kutnie, przewieziony do Warszawy i osadzony w więzieniu przy ul. Rakowieckiej. Przesłuchiwany 7. i 29.10.1951, 29.01., 1., 2., 4., 7., 8., 15., 27., 29.02.1952. Oficer śledczy MBP wnioskował 26.11.1952 do Naczelnej Prokuratury Wojskowej o „zabezpieczenie grożącego podejrzanemu przepadku mienia”, co zostało zatwierdzone postanowieniem Wojskowego Sądu Rejonowego 3 dni później. Ludomir Sakowicz został oskarżony o to, że od drugiej połowy 1949 roku udzielał pomocy „rezydentowi siatki szpiegowskiej wywiadu anglosaskiego” i był za to opłacony kwotą 20000 zł, od 1942 do sierpnia 1944 jako prokurator konspiracyjnego Kierownictwa Walki Cywilnej (KWC), a potem Kierownictwa Walki Podziemnej (KWP) „idąc na rękę okupacyjnej władzy hitlerowskiej, działał na szkodę Narodu Polskiego” i prowadził postępowania i przygotowywał akty oskarżenia wobec działaczy PPR i „innych członków organizacji lewicowych”, w efekcie czego wykonano wyroki śmierci co najmniej 5 osobach oraz, że od 1945 roku do chwili aresztowania posiadał obce waluty i handlował nimi. Śledztwo zakończone 14.03.1952, akt oskarżenia przygotowany 17.03.1952. W aktach odnotowano, że w 1918 roku wstąpił w Mińsku Litewskim do Polskiej Organizacji Wojskowej, a w grudniu zgłosił się do Wojska Polskiego i brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej jako wachmistrz 211 pułku ułanów. Po wojnie ukończył w 1925 roku prawo na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie. Był aplikantem sądowym przy Sądzie Okręgowym we Włocławku, a od 1930 roku mieszkał w Kutnie, gdzie prowadził kancelarię adwokacką. Jako prokurator sądów podziemnym posługiwał się nazwiskiem Wiktor Kryński. Skazany 12.03.1953 przez Wojskowy Sąd Rejonowy (WSR) w Warszawie na 15 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich na 5 lat oraz przepadek całego mienia. W sentencji wyroku KWC i KWP zostały określone jako „zbrodnicze organizacje”. Najwyższy Sąd Wojskowy nie uwzględnił skargi rewizyjnej i potwierdził wyrok 27.04.1953. Wysłany 23.10.1953 do więzienia w Rawiczu, przeniesiony 5.12.1953 do Wronek, a 3.04.1955 do Barczewa. Żona Ludomira Sakowicza ze względu na jego zły stan zdrowia wносиła 11.02.1955 o udzieleniu mu przerwy w odbywaniu kary, ale prośba została odrzucona przez WSR 18.03.1955. Na mocy amnestii Sąd Wojewódzki dla m.st. Warszawy 11.04.1956 zmniejszył karę do 10 lat więzienia i 2 lat pozbawienia praw publicznych. W efekcie rewizji nadzwyczajnej Sąd Najwyższy 6.12.1956 wydał wyrok uniewinniający.

IPN BU 1069/24.

Ludomir Sakowicz występuje w aktach śledztwa prowadzonego od 18.08.1951 do 17.02.1953 przez Departament Śledczy MBP w sprawie „siatki szpiegowskiej” Andrzeja Czaykowskiego, działającej na rzecz Rządu RP w Londynie. Aresztowany obok 49 innych osób. W notatce z 15.02.1952 o likwidacji „siatki szpiegowskiej” stwierdzono, że zarzuty wobec Ludomira Sakowicza zostały wyjaśnione, zatem śledztwo w jego sprawie można zakończyć i skierować sprawę do sądu. Odnotowano, że podczas okupacji niemieckiej współpracował z konspiracyjnym Państwowym Korpusem Bezpieczeństwa. Po wojnie wstąpił do PPS, ale został usunięty „za wystąpienia antyrządowe”. W sierpniu 1949 ukrywał w swoim mieszkaniu głównego oskarżonego i miał wyrobić mu dokumenty, został z tej racji zaliczony do grupy „udzielających pomocy” siatce. Wymieniony na liście 96 „pracowników siatki”.

IPN BU 0330/181 (4668/III), t. 3, k. 15-16, 24, 215, t. 5, k. 15, 89-90, 98, t. 7, k. 5, 99, 140, t. 10, k. 66-67, t. 11, k. 13, 73, 104, 174

W piśmie z 20.01.1953 do dyrektora Dep. Śledczego MBP płk. Józefa Różańskiego dyrektor Dep. I MBP płk. Stefan Antosiewicz prosił, żeby z aktu oskarżenia przeciwko Ludomirowi Sakowiczowi „wyłączyć jego przestępstwo dewizowe, ponieważ osłabia to polityczne znaczenie sprawy. O przestępstwo dewizowe należy przeprowadzić dodatkową rozprawę”. Na piśmie odręczna adnotacja z datą 21.01.1953 i nieczytelnym podpisem: „Jeżeli chodzi o Sakowicza to nie należy wyłączać przestępstwa dewizowego, a skierować tak jak opiewa akt oskarżenia tj. bez zmian” (IPN BU 0330/181 (4668/III), t. 3, k. 215)

Ludomir Sakowicz, adwokat zamieszkały w Kutnie, od 7.09.1951 został objęty śledztwem Departamentu Śledczego MBP pod zarzutem szpiegostwa, współpracy z okupantem niemieckim podczas II wojny światowej i przechowywania obcych walut i złota. Aresztowany 6.09.1951, osadzony w więzieniu przy ul. Rakowieckiej w Warszawie. Przesłuchiwany 7., 21.09., 29.10.1951, 29.01., 1., 2. i 4.02.1952. W aktach odnotowano, że po zakończeniu wojny wstąpił do PPS, ale został wydalony z partii za „londyńskie nastawienie i wrogą propagandę szkodliwą dla ustroju demokratycznego”. W trakcie pobytu w więzieniu Ludomir Sakowicz został wykreślony z listy adwokatów. Orzeczenie Wojewódzkiej Komisji Weryfikacyjnej dla Wojewódzkiej Izby Adwokackiej w Łodzi z 6.12.1951 uzasadnione tym, że „nie daje gwarancji wykonywania należycie zawodu zgodnie z interesami Polski Ludowej”. W akcie oskarżenia datowanym 17.03.1952 zarzucono mu, że od połowy 1949 udzielał pomocy „rezydentowi siatki szpiegowskiej wywiadu anglosaskiego”, od 1942 do sierpnia 1944 jako prokurator konspiracyjnego Kierownictwa Walki Cywilnej (KWC), a potem Kierownictwa Walki Podziemnej (KWP) „idąc na rękę okupacyjnej władzy hitlerowskiej, działał na szkodę Narodu Polskiego” i prowadził postępowania i przygotowywał akty oskarżenia wobec działaczy PPR i „innych członków organizacji lewicowych”, w efekcie czego wykonano wyroki śmierci na 5 osobach oraz, że od 1945 do chwili aresztowania posiadał obce waluty i handlował nimi. Skazany 12.03.1953 przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Warszawie na 15 lat więzienia, utratę praw publicznych i obywatelskich na 5 lat oraz przepadek całego mienia. Wniosek z 21.12.1953 o „ostateczne” zakończenie sprawy i przesłanie jej materiały do archiwum MBP, został zatwierdzony 21.01.1954.

IPN BU 0330/35 (4148/III), mikrofilm IPN BU 1236/1349 (2109/3).

Na akcie oskarżenia odręczna adnotacja z podpisem płk. Stefana Antosiewicza dyrektora Dep. I MBP i datą 9.04.1952: „Uważam, że tym aktem nie należy obejmować przestępstw dewizowych, gdyż to osłabia polityczne znaczenie sprawy”.

Ludomir Sakowicz występuje w aktach śledztwa prowadzonego od 8.12.1951 do 14.04.1956 przez Dep. Śledczy MBP, a następnie Komitetu ds. BP w sprawie przedstawicieli konspiracyjnego wymiaru sprawiedliwości Delegatury Rządu na Kraj podejrzanych o zwalczanie „lewicowego ruchu oporu” podczas II wojny światowej. Na końcu aktu oskarżenia z 7.06.1952 został dopisany do listy „osób podlegających wezwaniu na rozprawę sądową”. W protokole rozprawy z 24.11.1953 odnotowano, że sąd przyjął wniosek obrony, aby „zwrócić się do władz bezpieczeństwa z pytaniem” o Ludomira Sakowicza i aby wezwać go na świadka. Naczelnik więzienia w Rawiczu 9.12.1952 otrzymał polecenie dyrektora Wydz. Więziennictwa MBP, aby wydać go na rozprawę. Ludomir Sakowicz miał być świadkiem podczas rozprawy 27.04.1954, a następnie 26.01.1955. W postanowieniu o zakończeniu śledztwa z 14.03.1956 odnotowano, że potwierdził zeznania oskarżonych, którzy twierdzili, że Cywilny Sąd Specjalny wydawał wyroki śmierci tylko „na osoby prześladowające ludność żydowską, współpracujące z okupantem, zajmujące się działalnością bandycką”.

IPN BU 0330/108 (4473/III) t. 1, k. 123, 149, 151, 155, 177-178, 180, 191, 193, 203, 209, 216-217, 224, 230, t. 2, k. 46, 51-52, t. 6, k. 3.

W aktach śledztwa wobec Ludomira Sakowicza, które prowadził w latach 1952-1953 Departament Śledczy MBP pod zarzutem szpiegostwa, współpracy z Niemcami podczas II wojny światowej i przechowywania obcych walut i złota zachowany dokument Wydz. II Dep. I MBP datowany 21.12.1953. Wynika z niego, że tenże wydział rozpracowywał Ludomira Sakowicza jako podejrzanego „o działalność szpiegowską na rzecz wywiadu angielskiego”. Funkcjonariusz UB, wnioskuje o „ostateczne” zakończenie sprawy i przesłanie jej materiałów do archiwum MBP, ponieważ „figurant został aresztowany”, a następnie skazany na 15 lat więzienia. Wniosek został zatwierdzony 21.01.1954, a na dole dokumentu znajduje się adnotacja „kierownika archiwum Dep. II” z 8.06.1955: „główny figurant winien zostać na ewidencji kart[oteki] ogóln[no]-informacyjnej”. Materiałów rozpracowania brak.

IPN BU 0330/35 (4148/III), k. 99.

Ludomir Sakowicz występuje w aktach sprawy prowadzonej w latach 1951-1955 przez Wydz. II Dep. I MBP, a potem Dep. II KdsBP w sprawie „siatki szpiegowskiej” Andrzeja Czajkowskiego, działającej na rzecz Rządu RP w Londynie. Wymieniony na datowanym 10.09.1951 wykazie 46 osób „aresztowanych-skompromitowanych”. W niepodpisanej notatce z 16.04.1952 nieznanemu autorowi proponował, aby dla „głębszego zakonspirowania przyczyn ujawnienia i zlikwidowania siatki szpiegowskiej Czajkowskiego”, przeprowadzić publiczny proces przeciw Ludomirowi Sakowiczowi za jego działalność podczas okupacji niemieckiej. Publiczna rozprawa miała posłużyć do propagowania wersji, że „Czajkowski został aresztowany na skutek zeznań Sakowicza (...), co tym samym odwróci uwagę ośrodka wywiadowczego od faktycznych przyczyn ujawnienia i zlikwidowania Czajkowskiego i jego siatki szpiegowskiej”.

IPN BU 0192/412 (14059/II), t. 1, k. 4v, 92, 95v, 112, 210-211, 236, 319, 347, t. 4, k. 28, 34-35, 87, 139.

Dokumentacja Międzyresortowej Komisji dla Spraw Pomocy Osobom Rehabilitowanym (MKds.POR) przy Urzędzie Rady Ministrów z lat 1956-1957 dotycząca Ludomira Sakowicza. Po zwolnieniu z więzienia, w którym przebywał od 6.09.1951 do 18.07.1956 i uniewinnieniu przez Sąd Najwyższy 6.12.1956, Ludomir Sakowicz zwracał się do MKds.POR 8., 22.12.1956 i 27.05.1957. W pierwszym podaniu prosił o jak najszybsze wypłacenie mu zapomogi pieniężnej i skierowanie na bezpłatny wypoczynek w Zakopanem dla siebie i żony dla poratowania zdrowia. Następne podanie uzupełnił o przyznanie „specjalnej renty inwalidzkiej”, zwrot zabranego mu pokoju w mieszkaniu w Kutnie i przywrócenie do pracy w roli radcy prawnego w kutnowskiej Fabryce Maszyn Rolniczych „Kraj” z wypłaceniem poborów za 3 miesiące. W piśmie z 1957 roku opisał, jak pobyt w więzieniu zrujnował jego zdrowie i skarżył się, że nie przyjęto go do pracy w Fabryce „Kraj” i nie wypłacono trzymiesięcznych poborów. W aktach brak informacji, jak sprawa została rozstrzygnięta.

IPN BU 660/903.

Po zwolnieniu z więzienia Ludomir Sakowicz został objęty Sprawą Ewidencyjno-Obszerwacyjną (SEO) prowadzoną w latach 1957-1959 przez Referat III KPMO w Kutnie pod nr. 1531. Data rozpoczęcia inwigilacji jest nieznana. Prowadzenie sprawy odnotowano w sprawozdaniu Referatu III za III kwartał 1957 skierowanym do zastępcy komendanta ds. SB KWMO w Łodzi. W dziale „Praca w prowadzonych sprawach” raportowano, że w SEO, którą był objęty Ludomir Sakowicz, wykorzystano informatora Wydz. III KWMO w Łodzi, ten jednakże „aktywnej wrogiej działalności figuranta nie ujawnił”. W doniesieniach agentury kutnowskiego Referatu III także nie było informacji o jego „wrogich” działaniach, choć odnotowano, że jest „wrogo ustosunkowany”. Sposób prowadzenie SEO został poddany kontroli przez inspektora ds. SB KWMO w Łodzi. W notatce służbowej z 12.11.1957 funkcjonariusz SB wytknął niepełne i niedokładne dane oraz braki w dokumentacji. Odnotował wykorzystywanie w sprawie 2 informatorów. Ze sprawozdania Referatu III KPMO w Kutnie z 30.06.1958 (za II kwartał tegoż roku) wynika, że SB poszukiwała agentury, aby kontrolować Ludomira Sakowicza w miejscu pracy i zamieszkania, a podczas jego uwięzienia perlustrowano korespondencję jego żony. Prowadzenie SEO zakończono w III kwartale 1959. Wedle sprawozdania Referatu III z 3.10.1959 po wyjaśnieniu zarzutów wobec Ludomira Sakowicza „doszliśmy do wniosku, że dalsze prowadzenie tej sprawy jest bezcelowe”. Materiałów SEO brak.

IPN Ld pf 10/117 (124/X), k. 39, IPN Ld pf 10/118 (125/X), k. 16, IPN Ld pf 10/119 (126/X), k. 29-30, IPN Ld pf 10/333 (348/X), t. 2, k. 147-148.

Akta sprawy Ludomira Sakowicza prowadzonej w 1952 roku przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Warszawie zostały wymienione w dokumentacji Biura „C” MSW z roku 1961 dotyczącej starań tego Biura o przejęcie akt spraw przygotowywanych przez MBP i KdsBP, a złożonych w archiwach sądów wojewódzkich, wojskowych sądów rejonowych, garnizonowych, okręgowych i innych.

IPN BU 0547/1, k. 17, IPN BU 0547/2, k. 16.

Ludomir Sakowicz od 29.08.1977 został objęty Kwestionariuszem Ewidencyjnym (KE) „Przemysł” prowadzonym przez Wydz. III KWMO w Płocku pod nr. 2503. Powodem rozpoczęcia inwigilacji był „przewóz do PRL literatury antykomunistycznej (bezdebitowej)”. Prowadzenie KE zakończono 22.12.1980. Materiały sprawy złożone 11.01.1981 w archiwum Wydz. „C” KWMO w Płocku pod nr. 514/II zostały komisyjnie zniszczone.

Materiały zniszczone. Wpis na podstawie zapisów kartoteczno-ewidencyjnych.